

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

КАРАР

17.01.2024

№ 44/1

"2024-2025 елларга Нурлат муниципаль районында демографик вэзгыятьне яхшырту" программасын раслау турында

Россия Федерациясе Президентының «2025 елга кадэрге чорга Россия Федерациясенэң демографик сэясэте концепциясен раслау турында» 2007 елның 9 октябрэндэге 1351 номерлы Указы, Россия Федерациясе Президентының «2024 елга кадэр Россия Федерациясен үстерүнең милли максатлары һәм стратегик бурычлары турында» 2018 елның 7 маендагы 204 номерлы Указы, Россия Федерациясе Президентының «Россия Федерациясендэ Гаилэ елын үткэрү турында» 2023 елның 22 ноябрэндэге 875 номерлы Указы нигезендэ Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Башкарма комитеты

КАРАР БИРӨ:

1. «2024-2025 елларга Нурлат муниципаль районында демографик вэзгыятьне яхшырту» программасы расларга.
2. Карарны Нурлат муниципаль районының рэсми сайтында урнаштырырга <http://nurlat.tatarstan.ru>.
3. Әлеге карарның үтэлешен контрольдэ тотуны Нурлат муниципаль районы Башкарма комитеты житэкчесенэң социаль мәсьэлэр буенча урынбасарына йөклэргэ.

Житэкче

Ә.К. Габдуллин

Татарстан Республикасы Нурлат
муниципаль районы Башкарма
комитетының 2024 елның 17
гыйнварындагы 44/1 номерлы карарына
кушымта

"2024-2025 елларга Нурлат муниципаль районында демографик өзгягягьне яхшырту"
муниципаль программасы

ПРОГРАММАНЫҢ ПАСПОРТЫ

Программаның исеме	"2024-2025 елларга Нурлат муниципаль районында демографик вәзгыятьне яхшырту" муниципаль программасы
Программаны эшләү өчен нигез	Россия Федерациясе Президентының «2025 елга кадәр чорга Россия Федерациясенең демографик сәясәте концепциясен раслау турында» 2007 елның 9 октябрдәге 1351 номерлы Указы, Россия Федерациясе Президентының «2024 елга кадәр Россия Федерациясен үстерүнең милли максатлары һәм стратегик бурычлары турында» 2018 елның 7 маендагы 204 номерлы Указы, Россия Федерациясе Президентының «Россия Федерациясендә Гаилә елын үткәру турында» 2023 елның 22 ноябрдәге 875 номерлы Указы
Муниципаль заказчысы- программаның координаторы	Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Башкарма комитеты; Нурлат муниципаль районы Башкарма комитеты җитәкчесенең социаль мәсьәләләр буенча урынбасары.
Программаның җаваплы башкаручысы	Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Башкарма комитеты.
Программаның башкаручылары	Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Башкарма комитетының Гражданлык хәле актларын теркәү бүлеге; Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләре һәм спорт бүлеге; Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Башкарма комитетының мәгариф бүлеге; Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Башкарма комитетының мәдәният бүлеге; «Нурлат РҮХ» ДАССОсы; Татарстан Республикасы буенча Россия Федерациясе Пенсия һәм социаль иминият фонды; Нурлат районында Татарстан Республикасы Сәламәтлек саклау министрлыгының социаль яклау бүлеге; Нурлат районының "Финанс-бюджет палатасы" МКУ; Район массакуләм мәгълүмат чаралары

	<p>һәм телевидение; Нурлат муниципаль районының ижтимагый оешмалары (килешү буенча).</p>
Программаның төп максаты	<p>Район халкының санын тотрыкландыру һәм Нурлат муниципаль районы территориясендә демографик үсешкә алшартлар формалаштыру.</p>
Программаның Бурычлары	<p>Районның демографик үсешендә тискәре тенденцияләрне жиңүгә юнәлдерелгән актив гаилә-демографик сәясәт алып бару өчен шартлар тудыру; Демографик үсеш өчен алшартлар формалаштыру; халыкның сәламәтлеген яхшырту, медицина хезмәте күрсәтү һәм халыкның гомер озынлығын арттыру; Гаилә, балалар тормышы өчен тулы хокуклы шартлар тудыру, өлкән буын гражданның тормыш сыйфатын күтәрү; Гаилә институтын ныгыту, гаилә мөнәсәбәтләренең рухи-әхлакый традицияләрен торгызу һәм саклау, гаиләгә һәм балаларга мөнәсәбәтне мөһим ижтимагый һәм шәхси кыйммәт буларак тәрбияләү; Гражданның сәламәт яшәү рәвешенә этәрү системасын формалаштыру, шул исәптән сәламәт туклану һәм зарарлы гадәتلәрдән баш тарту, шулай ук физик культура һәм спорт белән шөгыйльләну</p>
Программаны гамәлгә ашыру вакыты	<p>Программа чараларын гамәлгә ашыру 2024-2025 елларга исәпләнгән.</p>
Программаны финанслау күләме һәм чыганаclarы	<p>2024-2025 елларда Программаны финанслауның гомуми күләме 2577749,00 сум тәшкил итәчәк, шул исәптән: 2024 ел -1287749,00 сум. - 2025 ел (төгәлләү белән) -1290000,00 сум.</p>
Программаның көтелгән ахыргы нәтижәсе	<p>Программа чараларын үтәү: - туучылар саны арту 0,5%; - районында яшәүчеләрнең уртача гомер озынлығын 74 яшькә кадәр арттыру; - халык сәламәтлеген яхшырту; - үлем очракларын 2%ка киметү; - сабийлар үлемен яңа туган 1000 балага 3,0 очракка кадәр киметү; - Нурлат муниципаль районында халык санын тотрыкландыру һәм демографик үсеш; - гражданның традицион гаилә кыйммәтләренә юнәлтү һәм уңышлы гаилә</p>

	<p>нормасы буларак күп балалылыкны популярлаштыру;</p> <p>- физкультура һәм спорт белән шөгылләнүче халыкның удельный авырлыгын арттыру һәм халыкның сәламәт яшәү рәвешен формалаштыру.</p>
--	---

I. Проблеманың эчтәлеге һәм аны программа ысуллары белән хәл итү кирәклеген дәлилләү

Өлеге муниципаль программа Россия Федерациясе Президентының «2024 елга кадәр Россия Федерациясен үстерүнең милли максатлары һәм стратегик бурычлары турында» 07.05.2018 № 204 Указын гамәлгә ашыру максатларында һәм «Демография» милли проекты кысаларында, Россия Федерациясе Президентының «2025 елга кадәрге чорга Россия Федерациясенә демографик сәясәтте концепциясен раслау турында» 09.10.2007 №1351 Указы нигезендә эшләнә.

Программа демографик хәлне яхшыртуга юнәлдерелгән комплекслы күп дәрәжәле чаралар системасын тәшкил итә.

Нурлат муниципаль районының хәзерге демографик үсешендә бөтен Россия Федерациясенә хас булган уңайсыз тенденцияләр күренә. Бүгенге көндә туу күрсәткечләре түбән, халыкның югары үлем күрсәткече, бу халыкның тотрыклы табигый кимүен билгели, куелган бурычларны хәл итүдә кичекмәстән чаралар күрүне таләп итә.

Күп гаиләләрдә беренче бала бердәнбер була. Өлкән яшьтәге халыкның үлем структурасында йөрәк-кан тамырлары системасы авырулары, бәхетсезлек очраklары, агулану һәм жәрәхәтләр өстенлек итә, яңа шешләр өлеше югары.

Нурлат муниципаль районының даими халкы саны 01.01.2023 елда 52 133 кеше тәшкил итә. Соңгы 5 елда, 2018 елдан 2022 елга кадәр, 4063 кешегә кимегән. Бу тенденция соңгы 3 елда аеруча яхшы күзәтелә: 2020 елда туучылар саны 473 кеше тәшкил иткән; 2021 елда 461 кеше; 2022 елда 401 кеше.

Нурлат районы халкының кимүенең төп сәбәбе-аның тотрыклы һәм озак вакытлы характердагы табигый кимеүе. Хезмәт ресурсларының картаю процессы бара. 2023 елда эшкә яраклы яшьтәге халык саны 29 274 кеше (56,1%), пенсия яшендәге 13 317 кеше (25,5%), 0 яшьтән 17 яшькә кадәрге балалар халкы 10 532 кеше (20,2%) тәшкил итә.

2023 елда Нурлат районында 256 никах һәм 164 аерылышу теркәлгән. Никахлашу һәм туу тенденцияләренә ярашлы рәвештә, бала туганда ананың уртача яше арта. Әгәр 1995 елда ул 24,8 ел тәшкил итсә, ун елдан соң 26,6 елга кадәр күтәрелә.

Федераль һәм региональ дәрәжәдә тууны арттыруга, аерым алганда, йөкләлек чорында һәм бала туганнан соң хатын-кызларның матди хәлен яхшыртуга, балалар мәнфәгатьләрен һәм хокукларын яклауга, халык сәламәтлеген тәмин итүгә, үлемне киметүгә юнәлдерелгән берничә закон кабул ителгән. Бу мәсьәләләргә хәл итү өчен аз керемле гражданның адреслы социаль ярдәм күрсәтүне күздә тоткан берничә закон жиберелгән. Билгеле, халыкның хәрби житештерүен яхшыртуның нигезе булып кешеләрнең лаеклы тормыш дәрәжәсен һәм сыйфатын тәмин итү хезмәт итә ала. Тууны стимуллаштыру яшь гаиләгә административ, Финанс, социаль ярдәм чараларының тулы комплексын үз эченә алырга тиеш. Түбән туу проблемасын бөтен жәмгыятьнең гаиләгә һәм аның кыйммәтләренә мөнәсәбәтән үзгәртмичә хәл итеп булмый. Гаилә институтын ныгытуга һәм үстерүгә, гаилә кыйммәтләрен торгызуга, гаиләдә тәрбияләү этабында балага эхлак тәрбияләүгә юнәлдерелгән кичектергесез чараларны гамәлгә ашыру өчен демографик сәясәтнең (программаның) өстәмә чараларын эшләү таләп ителә.

Халыкның сәламәтлегенә тәсир итүче факторларга халыкның иминлек дәрәжәсе, гражданның яшәү рәвеше, сәламәтлек саклау үсеше дәрәжәсе, халыкның социаль яктан зәгыйфь төркемнәренә ярдәм оештыру, физик культура, спорт һәм ял үсеше керә. Программа киң ведомствора хезмәттәшлекне, гаиләләргә, ата-аналарга һәм балаларга ярдәм итү чараларын гамәлгә ашыруда мөгариф һәм дәүләт оешмаларын актив кертүне күздә тотта.

Шулай итеп, бүген демографик хәлне яхшыртуга юнәлдерелгән чаралар комплексын гамәлгә ашыру бик кирәк. Программа чараларын планлы гамәлгә ашыру тууны тотрыккыландырырга, үлем дәрәжәсен киметергә, абортлар санын киметергә, никахларны дәүләт теркәвен арттырырга мөмкинлек бирәчәк.

II. Программаны ресурслар белән тәэмин итүне нигезләү

2024-2025 елларда Программаны финанслауның гомуми күләме 2279428,05 сум тәшкил итәчәк. Программаны финанслау күләме фаразлау характерында һәм тиешле елга Нурлат районы бюджеты проекты формалаштырганда ел саен төгәлләнергә тиеш. Программаны гамәлгә ашыру вакыты-2024-2025 еллар.

III. Программаны гамәлгә ашыру механизмы

Программаны гамәлгә ашыру Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Башкарма комитетының норматив хокукый актлары нигезендә башкарыла. Программаның жаваплы башкаручысы Нурлат муниципаль районы Башкарма комитетының ГХАТ бүлеге.

Программаның башкаручылары:

Нурлат муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләре һәм спорт бүлеге»;

Нурлат муниципаль районы Башкарма комитетының мәгариф бүлеге»;

Нурлат муниципаль районы Башкарма комитетының мәдәният бүлеге»;

«Нурлат РҮХ» ДАССОсы;

Татарстан Республикасы буенча Россия Федерациясе Пенсия һәм социаль иминият фонды;

Нурлат районында һәм Нурлат шәһәрində ТР МТЗ һәм СЗ социаль яклау бүлеге;

»Нурлат муниципаль районының Финанс-бюджет палатасы " МКУ;

Нурлат муниципаль районының ижтимагый оешмалары (киләшү буенча).

Жаваплы башкаручы:

- программаны гамәлгә ашыруны идарә итә;

программаны тормышка ашыру өчен жаваплы;

Программа чараларын эзерләү һәм гамәлгә ашыру буенча Программа чараларын башкаручыларның эшчәнлеген, шулай ук программаны гамәлгә ашыруга бүлеп бирелә торган акчаларны максатчан һәм нәтижәле куллану буенча координацияли;

- программаны гамәлгә ашыру «дәүләт һәм муниципаль ихтыяжларны тәэмин итү өчен сатып алулар, товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр өлкәсендә контракт системасы турында» 2013 елның 05 апрелендәге 44-ФЗ номерлы закон нигезендә башкарыла.

IV. Программаны гамәлгә ашыруның нәтижәлелеген бәяләү

Программа чараларын гамәлгә ашыру:

районда демографик сәясәт мәсьәләләрен комплекслы хәл итү өчен уңай шартлар тудыру буенча нәтижәле эшне оештыру;

районда килеп туган демографик өзгичләнүне вакытында һәм оператив бәяләргә;

гражданның аңнарын традицион гаилә кыйммәтләренә юнәлтү һәм уңышлы гаилә нормасы буларак күп балалылыкны популярлаштыру;

халыкның табигый кимү коэффициентын киметү;

туунуң гомуми күрсәткечен арттыру;

халыкның үлемен киметү;

халыкның сәламәтлеген һәм тормыш сыйфатын саклау һәм яхшырту аша халыкның гомер озынлыгын арттыру;

теркәлгән никахлар саны арту;

аерылышулар һәм абортлар саны кимү;

физик культура һәм спорт белән шөгыйльләнүче һәм сәламәт яшәү рәвешенә юнәлдерелгән халыкның удельный авырлыгын арттыру.

"2024-2025 елларга Нурлат муниципаль районында демографик вәзгыятьне яхшырту" муниципаль программасына кушымта

«2024-2025 ЕЛЛАРГА НУРЛАТ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫНДА ДЕМОГРАФИК ВӘЗГЫЯТЬНЕ ЯХШЫРТУ» МУНИЦИПАЛЬ ПРОГРАММАСЫ НӘТИЖӘЛӘРЕН БӘЯЛӘУ ЧАРАЛАРЫ ИСЕМЛЕГЕ, МАКСАТЛАРЫ, БУРЫЧЛАРЫ, ИНДИКАТОРЛАРЫ ҺӘМ ПРОГРАММА ЧАРАЛАРЫ БУЕНЧА ФИНАНСЛАУ

Төп чараларның атамалары	Башкаручылар	Төп чараларны үтәү вакыты	Ахыргы нәтижеләрне бәяләү күрсәткечләре, үлчәү берәмлекләре	Индикаторларның кыйммәтләре		Финанслау чыганагы	Финанслау, мең сум	
				2024	2025		2024	2025
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Гаилә кыйммәтләрен популярлаштыру, гаилә традицияләрен саклау һәм үстерү, балалр тууны стимуллаштыру								
4 һәм аннан да күбрәк балигъ булмаган балалары булган гаиләләрне жирле салымнардан азат итү	Нурлат муниципаль районы Башкарма комитеты	Ел саен	Гаиләгә мөнәсәбәтне тәрбияләү, иң мөһим ижтимагый һәм шәхси кыйммәт буларак, үсешкә ирешү	100%	100%	ЖБ	---	---

<p>“Яңа туган балага бүлэк” акциясе Яңа туган балалары булган гаилэләргә үсешле келәмнәр тапшыру (Нурлат районы ГХАТ бүлегендә туу турында акт язмасын теркәгәндә генә) муниципального района)</p>	<p>Нурлат муниципаль районы Башкарма комитеты, ЗАГС бүлеге, мәдәният бүлеге</p>	<p>2024-2025 Ел дәвамында</p>	<p>2023 елга процент нисбәтендә туучылар саны үсешенә ирешү</p>	<p>100%</p>	<p>100%</p>	<p>ЖБ</p>	<p>778749,00</p>	<p>780000,00</p>
<p>«Яңа туган балага бүлэк» акциясе кысаларында «Нурлат РҮХ» ДАССОның бала тудыру бүлегеннән яңа туган балаларны истәлекле даталар буенча, игезәкләр, өч игезәк, СВОда катнашучының яңа туган балалары, беренче һәм һәр илленче яңа туган сабий</p>	<p>ЗАГС бүлеге</p>	<p>2024-2025 Ел дәвамында</p>	<p>Гаиләгә мөнәсәбәтне тәрбияләү, иң мөһим ижтимагый һәм шәхси кыйммәт буларак, туучылар санының үсүенә ирешү</p>	<p>100</p>	<p>100</p>	<p>ЖБ</p>	<p>60000,00</p>	<p>60000,00</p>
<p>Ана капиталы сертификатын тапшыру тантанасы</p>	<p>ЗАГС бүлеге, мәдәният бүлеге, пенсия һәм социаль иминият фонды (киләшү буенча)</p>	<p>2024-2025 аерым план буенча</p>	<p>Туучылар саны үсешенә ирешү, процент нисбәтендә</p>	<p>80</p>	<p>90</p>	<p>Финанслау кирәк түгел</p>	<p>---</p>	<p>---</p>

Никахны теркәү тантанасы (беренче һәм һәр илленче гаилә)	ЗАГС бүлеге, мэдәният бүлеге	2024-2025 ел дәвамында	2023 елга процент нисбәтендә теркәлгән никахлар саны үсешенә ирешү	100	100	ЖБ	20 000,00	21000,00
Көмеш, алтын, бриллиант туй юбилейларын билгеләп үтүче гаиләләрне хөрмәтләү буенча чаралар үткәрү Нурлат районы Башлыгы һәм Нурлат шәһәре исемнән гаилә тормышы юбиярлары өчен котлау грамоталары әзерләү	ЗАГС бүлеге, Хатын-кызлар советы (киләшү буенча), мэдәният бүлеге, Ветераннар советы (киләшү буенча)	2024-2025 ел дәвамында	Гаилә институтын ныгыту, чаралар саны	100	100	ЖБ	400000,00 29000,00	400000,00 29000,00
Демографик сәясәтне яктыртуны тәмин итәргә: массакүләм мәгълүмат чараларындагы язмалар, Нурлат районы сайтында мәгълүмат урнаштыру, белешмәлекләр, буклетлар тарату	ЗАГС бүлеге, мэгариф бүлеге, яшьләр эшләре һәм спорт бүлеге, «Нурлат-ТВ " ТРК, «Дружба» («Дуслык», «Туслах»)газет асы	2024-2025 ел дәвамында	Гаилә кыйммәтләрен һәм актив тормыш позициясен пропагандалау	100	100	Финанслау кирәк түгел	---	---

<p>Балигъ булмаганнарның караучысызлыгын һәм хокук бозуларын кисәтүгә, балаларга карата мәрхәмәтсез мөгамәлә итүгә, яшүсмерләргә жинаять эшчәнлегенә жәлеп итү фактларын ачыклауга юнәлдерелгән махсус оператив-профилактик чаралар комплексын оештыру һәм үткәрү</p>	<p>Мәгариф бүлеге, «Нурлат РҮХ " ДАССОсы (киләшү буенча), Яшьләр эшләре һәм спорт бүлеге</p>	<p>2024-2025 уку елы дәвамында</p>	<p>Жәмгыятьтә формалаштыру әхлакый, шул исәптән гаилә кыйммәтләрен, актив тормыш позициясен пропагандалау, сәламәт яшәү рәвешен пропагандалау</p>	<p>100</p>	<p>100</p>	<p>Финанслау кирәк түгел</p>	<p>---</p>	<p>---</p>
<p>Чара: - Гаилә көне - Кече сыйныф укучылары арасында балалар рәсеме конкурсын үткәрү "безнең дус гаиләбез" - Мәхәббәт, гаилә һәм тугрылык көне</p>	<p>ЗАГС бүлеге, мәдәният бүлеге, мәгариф бүлеге, яшьләр эшләре һәм спорт бүлеге</p>	<p>2024-2025 ел саен 15 майга кадәр 01 июньгә кадәр 08 июльгә кадәр</p>	<p>Гаилә институтын ныгыту, гаилә мөнәсәбәтләренең рухи-әхлакый традицияләрен торгызу һәм саклау никахка һәм гаилә тормышына социаль - психологик әзерлекне формалаштыру</p>	<p>100</p>	<p>100</p>		<p>---</p>	<p>---</p>

Йөкле хатын-кызлар катнашында «Баланы саклагыз, анда сезнең жаныгыз яши» консультациясе	ЗАГС бүлеге, ГАУЗ «Нурлат үзәк район хастаханәсе»	2024-2025 ел дәвамында квартал саен	Компетентлы белгечләрне чакырып "Сорау-жавап" форматы	100	100	Финанслау кирәк түгел	---	---
Гомуми белем бирү мәктәпләре укучылары өчен «Гаилә белеме " курсын гамәлгә ашыру	ЗАГС бүлеге, мәгариф учреждениеләре житекчеләре	2024-2025 уку елы дәвамында	Жәмгыятьтә формалаштыру әхлакый, шул исәптән гаилә кыйммәтләре, сәламәт яшәү рәвеше тәрбияләү һәм физкультура һәм спорт белән шөгыйльләнүгә жәлеп итү, чаралар саны	4	4	Финанслау кирәк түгел	---	---

«Эти, эни һәм мин — спорт гаиләсе (ижади гаилә)», «Минем гаиләм - минем байлыгым», «Гаиләм шәжәрәсе» муниципаль конкурсларын үткәрү	Мәгариф учреждениеләр е житәкчеләре, архив бүлеге Аерым план буенча	2024-2025 уку елы дәвамында	Жәмгыятьтә әхлакый, шул исәптән гаилә кыйммәтләрен формалаштыру, актив тормыш позициясен пропагандалау, сәламәт яшәү рәвешен пропагандалау һәм системалы рәвештә физкультура һәм спорт белән шөгыйльләнүгә жәлеп итү, чаралар саны	3	3	МБ	---	---
Бөтенроссия физкультура нормативларын кабул итү- «Хезмәткә һәм оборонага әзер» спорт комплексы (ГТО) халыкның барлык катламнары арасында	яшьләр эшләре һәм спорт бүлеге, мәгариф бүлеге	2024-2025 ел дәвамында (жәйге каникуллар вакытында)	Гражданнарның физик әзерлек дәрәжәсен һәм гомер озынлыгын арттыру, чаралар саны	1	1	Финанслау кирәк түгел	---	---
Өлкән буын кешеләре белән спорт чаралары үткәрү (Өченче чор)	яшьләр эшләре һәм спорт бүлеге	2024-2025 Ел двамында	Гражданнарның физик әзерлек дәрәжәсен һәм гомер озынлыгын арттыру	1	1	Финанслау кирәк түгел	---	---

"Иң яхшы ата-аналар комитеты" муниципаль конкурсын үткөрү	мәгариф бүлеге	2024-2025 уку елы дэвамьнда	Актив тормыш позициясен пропагандалау, чаралар саны	1	1	Финанслау кирәк түгел	---	---
“Әниләр көне ” кысаларында чаралар үткөрү	мәдәният бүлеге, Хатын-кызлар советы (килешү буенча), «Ак калфак ”(килешү буенча), социаль яклау бүлеге (килешү буенча)	2024-2025 Ел саен ноябрьнең соңгы якшәмбесен дә аерым план буенча	Жәмгыятьтә әхлакый, шул исәптән гаилә кыйммәтләрен формалаштыру, чаралар саны	1	1	ЖБ	---	---

"Халыкара инвалидлар көне" н үткөрү	социаль яклау бүлөгө (килешү буенча), инвалидлар жәмгыяте (килешү буенча), совет ветераннар (килешү буенча)	2024-2025 Ел саен 110 декабрьдө аерым план буенча	Жәмгыятьнең игътибарын мөмкинлеклөре чикле булган проблемаларны хэл итүгә жәлеп итү, мөмкинлеклөре чикле кешеләр арасында спорт чаралары үткөрү, чаралар саны	1	1	ЖБ	---	---
-------------------------------------	---	--	---	---	---	----	-----	-----

II. Репродуктив сәламәтлекне саклау һәм ныгыту, гомер озынлыгын арттыру

Эшсез гражданнарға һәм 3 яшькә кадәр бала карау буенча ялда булган хатын-кызларға һөнәри белем бирү һәм өстәмә белем алу	Халыкны эш белән тәмин итү үзәге	2024-2025	Эшсез гражданнарны, шул исәптән балалары булган ата-аналарны (аерым план буенча) эшкә урнаштыру	1	1	Финанслау кирәк түгел	---	---
--	----------------------------------	-----------	---	---	---	-----------------------	-----	-----

Эш эзлэүдә кыенлыклар кичерүче эшсез гражданнырны вакытлыча эшкә урнаштыруны оештыру (балигъ булмаган балалары, инвалид балалары булган ялгыз, күп балалы ата-аналарны эшкә урнаштыру)	Халыкны эш белән тәмин итү үзеге һәм район эш бирүчеләре	2024-2025	2023 елга эшсез гражданнырны, шул исәптән балалары булган ата-аналарны эшкә урнаштыру	100	100	Финанслау кирәк түгел	---	---
Педиатрия участокларында имин булмаган гаиләләр белән комплекслы эш алып бару	“Нурлат РҮХ ” ДАССОсы (киләшү буенча)	2024-2025 Ай саен	Гаилә институтын ныгыту, чараларга жәлеп ителгән гаиләләр саны 2023 елга процент белән	100	100	Финанслау кирәк түгел	---	---
Районда вакцинацияләнгән балалар һәм өлкәннәрнең удельный авырлыгын арттыру, прививкадан баш тартучылар белән эшләү	“Нурлат РҮХ ” ДАССОсы	2024-2025	Халыкның авыру дәрәжәсе кимү, шул исәптән йөкле хатын-кызларны да кертеп	100	100	Финанслау кирәк түгел	---	---

<p>Йөкле хатын-кызларның сәламәтлеген яхшыртуга юнәлдерелгән дөвалау-профилактика чараларын үткәрү, йөклелекне күтәрмәү куркынычы булган хатын-кызларның соматик авыруларын вакытында исәпкә алу, профилактикалау</p>	<p>“Нурлат РҮХ ” ДАССОсы</p>	<p>2024-2025 даими</p>	<p>Йөкле хатын-кызларның авыруларын иртә ачыклау һәм кисәтү, сәламәт яңа туган сабыйларның 2023 елга процент белән тууы</p>	<p>100</p>	<p>100</p>	<p>РБ</p>	<p>---</p>	<p>---</p>
<p>Йөкле хатын-кызларның авыруларын иртә ачыклау һәм кисәтү, сәламәт яңа туган сабыйларның 2023 елга процент үсеше белән тууы</p>	<p>“Нурлат РҮХ ” ДАССОсы (киләшү буенча)</p>	<p>2024-2025 даими</p>	<p>Районда туу дәрәжәсен арттыру. 2023 елга карата процент буенча юл картасын үтәү</p>	<p>100</p>	<p>100</p>	<p>Финанслау кирәк түгел</p>	<p>---</p>	<p>---</p>

<p>Хатын-кызлар өчен иртә йөклелекне профилактикалау, абортларны профилактикалау буенча консультацияләр үткәрү, аерым алганда, абортның хатын-кыз организмына һәм сәламәтлегенә зыяны турында. Икенче һәм киләсе йөклелекне планлаштыру буенча консультацияләр</p>	<p>“Нурлат РҮХ ” ДАССОсы (киләшү буенча)</p>	<p>2024-2025 ай саен дәрәсләр графигы буенча</p>	<p>Икенче, өченче һәм аннан соңгы балалы гаиләләрдә туу хисабына туу дәрәжәсен арттыру, чаралар саны</p>	<p>12</p>	<p>12</p>	<p>Финанслау кирәк түгел</p>	<p>---</p>	<p>---</p>
<p>«Нурлат РҮХ» ДАССОның балалар сырхауханәсендә «сәламәт бала Кабинеты» эше, ата-аналарны баланы дәрәс карарга, ашатырга, катыртырга өйрәтү, балаларның психоэмоциональ үсеш үзенчәлекләре турында докладлар</p>	<p>“Нурлат РҮХ ” ДАССОсы (киләшү буенча)</p>	<p>2024-2025 ай саен дәрәсләр графигы буенча</p>	<p>Гаиләгә һәм балаларга мөнәсәбәтне тәрбияләү, иң мөһим иҗтимагый һәм шәхси кыйммәт буларак, дәрәсләр саны</p>	<p>12</p>	<p>12</p>	<p>Финанслау кирәк түгел</p>	<p>---</p>	<p>---</p>

Балалар бакчаларында ата аналар жылышында мэктэпкчэ яшьтэге балаларның психоэмоциональ үсеше үзенчәлекләре һәм балалар арасында авыруларны профилактикалау турында актуаль темаларга педиатрларның чыгышы	“Нурлат РҮХ ” ДАССОсы (килешү буенча)	2024-2025 Ел дәвамында	Гаиләдә сәламәт яшәү рәвешен формалаштыру, чаралар саны	3	3	Финанслау кирәк түгел	---	---
Жәйге чорда балалар белән сәламәт яшәү рәвешен пропагандалау һәм балалар ял лагерьларында (мәктәп яны һәм шәһәр читендәге) зарарлы бәйләлекләрне профилактикалау буенча эш	“Нурлат РҮХ ” ДАССОсы (килешү буенча), мәгариф бүлеге, яшьләр эшләре бүлеге	2024-2025 июнь-август	Сәламәтлеккә дәрәс караш тәрбияләү, дәрәс туклануны, сәламәт яшәү рәвешен пропагандалау	20	20	Финанслау кирәк түгел	---	---
Освещение в СМИ актуальных вопросов здравоохранения (выступления врачей по радио и телевидению, выпуск статей в газете «Дружба» («Туслах», «Дуспык»))	“Нурлат РҮХ ” ДАССОсы (килешү буенча)	2024-2025 ел дәвамында	Сәламәт яшәү рәвешен пропагандалау	4	4	Финанслау кирәк түгел	---	---
						ИТОГО	1287749,00	1290000,00

Кулланыла торган кыскартулар:

НМР БК-Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Башкарма комитеты

ЖБ жирле бюджет

ЗАГС бүлеге-Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Башкарма комитетының Гражданлык хәле актларын теркәү бүлеге

Мәдәният бүлеге-Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Башкарма комитетының мәдәният бүлеге

Яшьләр эшләре һәм спорт бүлеге - Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләре һәм спорт бүлеге

Мәгариф бүлеге-Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Башкарма комитетының мәгариф бүлеге

«Нурлат РҮХ" ДАССО – “Нурлат үзәк район хастаханәсе" дәүләт автоном учреждениесе

Ветераннар советы - Нурлат муниципаль районы ветераннарының (пензионерларының) жирле иҗтимагый оешмасы

"Ак Калфак" - татар хатын-кызларының иҗтимагый оешмасы

Социаль яклау бүлеге-Нурлат районы һәм Нурлат шәһәре МТЗ һәм СЗ социаль яклау бүлеге

"Нурлат-ТВ" ТРК.

«Дружба» («Дуслык», «Туслах»)газетасы.

Пенсия һәм социаль иминият фонды Татарстан Республикасы буенча Россия Федерациясе Пенсия һәм социаль иминият фонды

ЦЗН.